

Principer för Förbundskansliets avlyft

Under hösten 2023 tog regeringen beslut om att minska statsbidraget till studieförbunden under åren 2024–2026. Den minskningen påverkar Studieförbundet Vuxenskolan (SV) totalt med runt 100 mkr på tre år. Det innebär att SV:s totala mottagna statsbidrag går från runt 346 mkr 2023 till runt 246 mkr 2026 vilket är en minskning med 29%.

I tabell 1 nedan visar vi remissförslaget för Förbundskansliets avlyft 2025 i grön kolumn. För att skapa förståelse för förslaget visar vi även siffror för 2023 och 2024.

Tabellen visar statsbidragets fördelning mellan Förbundskansliets avlyft, avgiften till Studieförbunden i Samverkan samt avdelningarnas andel. Tabellen är uppställd utifrån kända parametrar om storleken på totalt statsbidrag samtidigt som antaganden är gjorda om tex avgift till Studieförbunden i Samverkan. Dessa siffror kan komma att förändras så remissförslaget handlar om principerna för avlyftes beräkning.

Tabell 1 - Förslag Förbundskansliets avlyft 2025			
Beräkningen utgår från kända förhållanden per 2023-12-18 (tkr)			
	2023	2024	2025
Totalt statsbidrag			
Mottaget Statsbidrag året innan enligt prognos från FBR	346 255	346 255	294 475
Minskning 2025 efter regeringen neddragning enligt FBR prognos	0	-51 780	-19 700
Beräknat Statsbidrag inkl neddragningar	346 255	294 475	274 775*
Förbundskansliets avlyft			
Direkta avdelningskostnader	30 000	30 000	30 000
Förbundsgemensamma kostnader och förbundskansliets kostnader	40 982	30 400	30 400
Totalt avlyft Förbundskansliet	70 982	60 400	60 400
Avgår avgift till Studieförbunden i Samverkan 1,1% av totalt statsbidrag	3 529	3 306	3 023
Totalt avlyft och avgift till Studieförbunden i samverkan	74 511	63 707	63 423
Att fördela avdelningsvis	271 744	230 769	211 352

* exklusive den utökade andelen som erhållits pga Kulturens nedläggning

Bilaga 1

Först i tabellen framgår hur stort statsbidraget beräknas bli utifrån idag kända parametrar. Mottaget statsbidrag 2024 inkluderar ej den del av statsbidraget som uppstått på grund av studieförbundet Kulturens avveckling. Förbundsstyrelsen har valt att utreda om dessa medel ska avsättas i en omställningsfond. Om så sker kommer information att delas så fort som möjligt.

I tabellen ser vi att SV:s statsbidrag redan år 2024 minskat med 51 780 tkr och minskar ytterligare 19 700 tkr 2025. Detta utgår från SV:s idag kända andel av total statsbidrag från regeringen.

Efter bred dialog och förankring i organisationen består remissförslaget på Förbundskansliets avlyft av två delar. En del som finansierar de *Direkta avdelningskostnaderna* och en del som finansierar *Förbundsgemensamma kostnader* och *Förbundskansliets kostnader*.

De direkta avdelningskostnaderna är de kostnader där avdelningen genom sin verksamhetsform, uppdrag och storlek styr kostnaden. Exempel på sådana kostnader är Redovisningscentralen, Löneenheten, IT-kostnader. Denna del av avlyftet föreslås ställas mot total omsättning.

De förbundsgemensamma kostnaderna relaterar till stadgar, statsbidragsmottagare samt samordning i att vara ett förbund. Exempel på sådana kostnader är förbundsstyrelse, kvalitetsarbete, analys, rapportering till myndigheter och Folkbildningsrådet, kommunikation, HR och GoMoSo-samordning.

Förbundskansliets kostnader handlar om vad som behövs för att driva ett förbundskansli. Exempel på sådana kostnader är kontorskostnader, löner för t ex Förbundschef, economichef och economicontroller samt HR- och fackliga kostnader för kansliet.

I remissförslaget har Förbundsstyrelsen gjort bedömningen att avlyftet för 2024 är den nivå av avlyft som behövs för att ha ett stabilt förbundskansli som gynnar hela SV som förbund. Det innebär att remissförslaget för 2025 års avlyft ligger kvar på samma nivå som 2024 i kronor räknat. Detta avlyft ska fortsatt ställas mot statsbidraget.

För att täcka för direkta avdelningskostnader föreslår Förbundsstyrelsen att del 1 av avlyftet ska vara 30 000 tkr vilket motsvarar ca 5% av den totala omsättningen.

För förbundsgemensamma kostnader och Förbundskansliets kostnader föreslår Förbundsstyrelsen ett avlyft i nivå med 2024 års nivå, dvs 30 400 tkr.

Totalt föreslås ett avlyft till Förbundskansliet för 2025 på 60 400 tkr.

Konsekvensanalys på organisationsnivå

Övergripande konsekvensanalys är gjord på organisationsnivå. Ytterligare underlag till en helomfattad analys görs med hjälp av remissvaren från avdelningarna.

Övergripande organisatoriska konsekvenser gällande direkta avdelningskostnader.

- a. I denna förändrade modell där avlyftets del av direkta avdelningskostnader baseras sig på total omsättning är det nio avdelningar som får betala en större del av "avlyftet" jämfört med nuvarande modell. Givet logiken att ökad omsättning är lika med fler anställda, mer ekonomisk administration och fler licenser, bör också den ökade omsättningen i avdelningen betala för den ökande kostnaden.

Bilaga 1

- b. En modell som baserar sig på omsättning måste ha en historisk koppling. Då årsboksluten inte är klara förrän i första kvartalet, kan fördelningen inte basera sig på föregående år. För att inte få allt för historiska siffror är det bättre att basera det här avlyftet på senaste 12 avstämde månaderna, vilket skulle innebära halvår 2 för 2022 samt halvår 1 för 2023. Detta skulle göra att intäkterna snabbare får påverkan på kostnaderna.
- c. För att säkerställa fungerande funktionalitet i uppdragen på direkta avdelningskostnader, behöver varje avdelning noga följa sina arbets- och kostnadsdrivande faktorer. Detta gäller i löpande verksamhet men också i särskilda uppdrag och lokala projekt, där tidsbegränsade insatser och kostnader behöver följa intäkterna.

Övergripande organisatoriska konsekvenser gällande förbundsgemensamma- och förbundskansliets kostnader.

- d. Det här förslaget på Förbundskansli innefattar en mycket liten verksamhetsutvecklande roll. Fokus är på organisation och samordning kopplat till profilområdena in i nytt statsbidrag samt den nationella rollen gentemot Grund-, Medlems- och Samverkande organisationer. Den verksamhetsutvecklande och samordnande rollen behöver hanteras gemensamt av avdelningarna.
- e. Ett förbundskansli baserat på 2024 års budget, är ett litet förbundskansli som fokuserar på "organisationens måsten". I den fördjupade dialogen under hösten 2023 har flera processer handlat om att resonera kring just vad som är måsten och förvaltande uppdrag och vad som är utvecklande och samordnande. I detta förslag är utveckling och samordning neddraget på minimum, vilket t ex innebär ytterst begränsade möjligheter för stöd till avdelningar med uppkomna behov. Detta behöver följas nogsamt över tid och bör också vägas in i den kommande organisationsutredningen.
- f. Osäkerhetsfaktorerna är många, men i det här förslaget har vi räknat utifrån den kunskap vi har kring t ex arbetet med införandet av ett nytt statsbidragssystem. I Folkbildningsrådets egen riskanalys på förslaget framgår att det kommer att krävas mer av respektive studieförbund under införandeåren. Vad det innebär i praktiken, hur lång tid det får påverkan och var i organisationen den insats landar får vi följa löpande.

Avlyftets andel av omsättning

I remissförslaget föreslås att avlyftet ska vara en fast summa i kronor till skillnad från en andel av omsättning eller statsbidrag. För att se hur det förslaget slår på andelen av total omsättning och statsbidrag hänvisar vi till tabell 2 nedan. Direkta avdelningskostnader bygger på total omsättning. Den senaste totala omsättningen vi har tillgång till är den för andra halvan av 2022 och första halvan av 2023. Den får ligga till grund för beräkningen av 2025 års andel. 2024 års siffror finns med för jämförelse. Avlyftet för de direkta avdelningskostnaderna blir då 4,7% av den totala omsättningen. Avlyftet för Förbundsgemensamma och förbundskansliets kostnader förändras över åren och är 10,3% av 2024 års totala statsbidrag och 11,1% av 2025 års totala statsbidrag.

Bilaga 1

Tabell 2 - Avlyftets andel	2024	2025
Total omsättning jun-dec 2022 och jan-jun 2023	657 823	657 823
Avlyft direkta avdelningskostnader - % av total omsättning	4,6%	4,6%
Totalt statsbidrag, prognos	294 475	274 775
Avlyft Förbundsgemensamma och Förbundskansliets kostnader – % av totalt statsbidrag	10,3%	11,1%

Förbundskansliets budgetminskning

Med anledning av regeringens beslut om att minska statsbidraget till studieförbunden under åren 2024–2026 har förbundskansliet inför 2024 års budget gjort stora nedskärningar. Förbundskansliets intäkter har minskat med drygt 10 miljoner kronor från 2023 till 2024.

Utifrån förslaget att de direkta avdelningskostnaderna inte ska påverkas av neddragningen, har de förbundsgemensamma- samt förbundskansliets kostnader minskats med 26 % mellan åren 2023 och 2024.

De förändringarna har kommunicerats under hösten 2023, och påverkar så väl förbundskansliets löpande arbete, avdelningarnas vardag och sannolikt vår organisations resiliens på längre sikt.

Procentuella påverkan avlyftet i förhållande till totalt statsbidrag

I tidigare uträkningar av avlyft har vi utgått från total andel av statsbidraget. Senast 2024 då 20,5% av totala statsbidrag sattes av till Förbundskansliets avlyft. Remissförslaget föreslår inte en procentuell andel av totalt statsbidrag men vi vill i tabell 3 visa hur den andelen förändras i det nya förslaget.

2023 och 2024 är avlyftet samma procentuella andel av totalt statsbidrag, 20,5%. Förbundsstyrelsens bedömning är att det behövs samma summa i kronor 2025 som 2024 för att upprätthålla en godtagbar nivå på den förbundsgemensamma verksamhet. Det innebär att då det totala statsbidraget minskar blir avlyftets procentuella andelen av totalt statsbidrag högre 2025 och hamnar då på 22,0%.

Vad händer 2026?

Remissförslaget grundar sig på resonemanget att SV:s gemensamhetsnivå, förbundskansliet behöver sammanlagt 60 400 tkr för kunna fortsätta stötta organisationen på det sätt som behövs för ett studieförbund i SV:s storlek. (se tabell 4)

Tabell 3 - Procentuell påverkan avlyftet i förhållande till totalt statsbidrag	2023	2024	2025
Avlyft direkta avdelningskostnader	8,7%	10,2%	10,9%
Avlyft Förbundsgemensamma och Förbundskansliets kostnader	11,8%	10,3%	11,1%
Avlyftets procentuella andel av totalt statsbidrag	20,5%	20,5%	22,0%

Bilaga 1

Tabell 4 - Förbundskansliets avlyft	2023	2024	2025
Direkta avdelningskostnader	30 000	30 000	30 000
Förbundsgemensamma kostnader och förbundskansliets kostnader	40 982	30 400	30 400
Totalt avlyft Förbundskansliet	70 982	60 400	60 400

Avdelningarnas del av avlyftet enligt remissförslaget

För att visa på hur respektive avdelning påverkas av förslaget har vi tagit fram tabellen *Bilaga 3 - Sammanställning per avdelning, effekt förslag avlyft 1 och 2*. I den tabellen visar vi i grön kolumn hur stor andel av det totala avlyftet som respektive avdelning får enligt remissförslaget. Därefter visar vi i blå kolumn hur avlyftet skulle fördelas om vi hade kvar nuvarande fördelningsmodell, dvs helt utifrån andel av statsbidraget. I sista kolumnen visas skillnaden i avlyft mellan de olika modellerna.

Viktigt att ha med sig när man tittar på denna tabell är att den utgår från tidigare statsbidragsfördelningsmodell. I och med nytt statsbidragssystem från 2025 kan detta förändras, internfördelning från 2025 är en fråga som är under utredning och för beslut under senhösten 2024.